

GŁOS PODGÓRZA

BIULETYN INFORMACYJNY
DZIELNICY XIII

/ STARE PODGÓRZE / ZABŁOCIE / KABEL / PŁASZÓW /
/ RYBITWY / PRZEWÓZ /

99 WYD. 4 / 2022

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY
ISSN 1428-9199

BUDŻET OBYWATELSKI DLA DZIELNICY

SZLACHTWO ZOBOWIĄZUJE

KALENDARZ NA ROK 2023

*Najlepsze życzenia z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.
Niech magiczna moc wigilijnego wieczoru przyniesie spokój i radość.
Niech każda chwila Świąt Bożego Narodzenia żyje własnym pięknem,
a Nowy Rok obdaruje pomyślnością i szczęściem. Niech spełnią się wszystkie marzenia.
Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego Roku*

*życzy
Rada i Zarząd Dzielnicy XIII Podgórze.*

DZIELNICA XIII PODGÓRZE

UCHWAŁY RADY DZIELNICY

Od ostatniego numeru „Głosu Podgórze” odbyły się dwie sesje na której Rada Dzielnicy przyjęła dwadzieścia jeden uchwał.

Rada negatywnie zaopiniowała sprzedaż w trybie bezprzetargowym części działek położonych przy ul. Surzyckiego ze względu na fakt, że sprzedaż taka mogłaby uniemożliwić dojazd do kilku położonych w pobliżu posesji.

Pozytywnie zaopiniowano koncepcję pn. „Wariantowa koncepcja dla przebudowy peronu przystankowego „Bonarka” przy ul. Kamieńskiego w kierunku Ronda Matecznego wraz z przekładkami kolidującego uzbrojenia” w wariantcie I. Dodatkowo po raz kolejny zawniioskowano o wykonanie zadaszenia przystanku Bonarka 02, w formie konstrukcji zintegrowanej z murem oporowym i zapewniającej osłonę większej części nowego peronu przystankowego.

Również pozytywnie zaopiniowano koncepcję pn. „Budowa drogi gminnej (klasy L) 11KLD wraz z chodnikiem, ciągiem pieszym, zjazdem publicznym oraz infrastrukturą towarzyszącą” – etap 2.

Pozytywną opinię rady uzyskała także koncepcja pn. „Przebudowa skrzyżowania w zakresie wyniesienia ul. Lipowej i ul. Romanowicza w korytarzu drogi oznaczonej w MPZP symbolem B.KDD”.

Rada zwróciła się do Zarządu Dróg Miasta Krakowa oraz Wydziału Skarbu Miasta z wnioskiem o uregulowanie stanu prawnego ul. Stanisława Mitera w szczególności w zakresie działki 529/1 obr. 12 jednostka ewidencyjna Podgórze.

Rada podtrzymała swoje wcześniejsze stanowisko iż najlepszym rozwiązaniem dla rozwoju obszarów Rybitw i Przewozu jest budowa terminala tramwajowo autobusowego po zachodniej stronie drogi szybkiego ruchu S7, najlepiej z bezkolizyjnym pokonaniem trasy S7. W związku z tym Rada poparła realizację wariantu W7 koncepcji pn. „Wielowariantowa koncepcja budowy linii tramwajowej wraz z pętlą tramwajową oraz parkingiem P+R i rozbudowy ulicy Domagały w obszarze Rybitw” – faza 1.

Dodatkowo pozytywnie zaopiniowano wariant W1 po spełnieniu następujących uwag:

1. Wjazd tramwajów na pętlę nie będzie odbywał się dodatkowym przejazdem przez południową jezdnię ul. Śliwiaka na odcinku Wrobela – S7. Torowisko powinno zostać wyprowadzone ze skrzyżowania Wrobela x Śliwiaka na południową stronę ul. Śliwiaka i poza pasem drogowym doprowadzone do pętli.

GŁOS PODGÓRZA

Biuletyn Informacyjny Rady Dzielnicy XIII Podgórze
Wydawca: Rada i Zarząd Dzielnicy XIII Podgórze
Redaktor odpowiedzialny za wydanie: Jarosław Komorniczak
Redaktor prowadzący: Szymon Turcza-Jurczyński
Redaktor Naczelny: Szymon Toboła
Projekt graficzny i skład: Szymon Turcza-Jurczyński
Druk: Wydawnictwo „TRIADA” Wojciech Wicher
Nakład: 2000 egz.

Rada Dzielnicy XIII Podgórze
Rynek Podgórski 1, pokój 12
tel. 12 656 62 25, tel./fax 12 423 55 29
e-mail: rada@dzielnica13.krakow.pl
www.dzielnica13.krakow.pl
facebook.com/DzielnicaXIIIPodgorze

Zapraszamy Mieszkańców do kontaktu w sprawie artykułów i nadsyłania tekstów! Zdjęcia prosimy przysyłać w osobnych plikach.

2. Wjazd i wyjazd autobusów z pętli powinien zapewniać sprawną dostępność dla lokalnych linii autobusowych obsługujących mieszkańców rejonu Rybitw i Przewozu. Poprzez ominięcie punktów kongestii na dojeździe do trasy S7, poprzez wydzielone torowisko autobusowo-tramwajowe (zgodnie z uwagą nr 1) lub poprzez zapewnienie obsługi pętli jezdnią serwisową do południowego fragmentu ul. Wrobela.
3. Pomimo braku realizacji pętli po wschodniej stronie trasy S7, układ dróg lokalnych powinien zapewniać możliwość dowozu mieszkańców ulicy Łutnia i Bugaj do pętli. Dlatego też należy zapewnić odpowiednie miejsce do zawracania linii miejskich na ul. Łutnia lub zapewnienie połączenia ul. Łutnia z Traktem Papieskim.

Rada zwróciła uwagę, iż **podstawowym problemem wszystkich wariantów lokalizacji pętli jest niewystarczająca przepustowość wjazdu na trasę S7** (co potwierdził projektant w odpowiedzi na uchwałę) i w ramach przebudowy układu drogowego ul. Śliwiaka, należy z GDDKiA wypracować rozwiązanie poprawiające przepustowość węzła Przewóz.

Pozytywnie rada zaopiniowała projekt koncepcji pn.: „Wielowariantowa koncepcja budowy linii tramwajowej wraz z pętlą tramwajową oraz parkingiem P+R i rozbudowy ulicy Domagały w obszarze Rybitw” – faza 2” w wariantcie skrzyżowania nowego fragmentu ul. Domagały (przedłużenie ul. Bartników) z ul. Nad Drwiną w formie skrzyżowania o ruchu okrężnym.

Taką samą opinię uzyskała koncepcja pn.: „Wielowariantowa koncepcja budowy linii tramwajowej wraz z pętlą tramwajową oraz parkingiem P+R i rozbudowy ulicy Domagały w obszarze Rybitw” – faza 3” w zakresie wyprowadzenia odnóg od nowo projektowanej linii tramwajowej Mały Płaszów – Rybitwy/Przewóz na potrzeby linii tramwajowej na osiedle Złocien w następujących wariantach (przy założeniu, iż Miasto z wielowariantowej koncepcji zrealizuje maksymalnie dwa warianty):

1. Łącznie realizacja wariantów B i D - przy uwzględnieniu warunków dla pozytywnej opinii dla lokalizacji pętli w wariantcie W1 zgodnie z uchwałą nr XLIX/613/2022 Rady Dzielnicy XIII Podgórze z dnia 18 października 2022 r.
2. Łącznie realizacja wariantów B i C.
3. Samodzielna realizacja wariantu B.
4. Samodzielna realizacja wariantu C.

Rada zwróciła się do Zarządu Transportu Publicznego, aby niezależnie od wybranej wersji lokalizacji pętli tramwajowo autobusowej przy trasie S7, **węzeł przesiadkowy nosił nazwę „Przewóz P+R”**. Nazwa ta odpowiada rzeczywistej przestrzennej lokalizacji pętli, co potwierdza m.in. opracowywany system SIM.

Pozytywną opinię uzyskała koncepcja budowy chodników wzdłuż ulicy Albatrosów w ramach inwestycji pn. „Zespół zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej przy al. Albatrosów w Krakowie”.

Również pozytywnie Rada zaopiniowała projekt przebudowy drogi wewnętrznej ul. Mierzeja Wiślana w Krakowie w zakresie realizacji ścieżki rowerowej na długości od ul. Lipskiej do zjazdu na teren inwestycji, przebudowy istniejącego chodnika na długości od przebudowanej jego części z kostki brukowej do końca terenu inwestycji.

Pozytywną opinię uzyskał również projekt stałej organizacji ruchu na ul. Pan Tadeusza polegający na wprowadzeniu oznakowania B-36 „zakaz zatrzymywania się” na całej długości chodnika.

W TYM NUMERZE

ZNAMY ZWYCIĘSKIE PROJEKTY TEGOROCZNEJ EDYCJI BUDŻETU OBYWATELSKIEGO! S. 4

W okresie jesienno-zimowym mieszkańcy co roku poznają zwycięzców kolejnych edycji konkursu Budżetu Obywatelskiego. Decyzją krakowian w tym roku łącznie będzie realizowanych 185 projektów, w tym 13 ogólnomiejских oraz 172 zadania dzielnicowe.

ŚPIEWAJĄCO W ROCZNICĘ NIEPODLEGŁOŚCI! S. 6

11 listopada to w całej Polsce okres świętowania odzyskania Niepodległości. Z tej okazji warto przypominać wyjątkową rolę wydarzeń, które odbywały się na przełomie października i listopada roku 1918 w Podgórzu! Przyglądamy się temu, jak wyglądały tegoroczne obchody na terenie Dzielnicy - atrakcji nie brakowało.

W TROSCE O UTRZYMANIE DRÓG I ZIELENI S. 12

Koniec roku sprzyja podsumowaniom i ocenom tego, co udało nam się w mijającym roku dokonać. Niespełna milion dwieście tysięcy złotych – tyle w tegorocznym budżecie Rady Dzielnicy XIII Podgórze przeznaczone zostało na budowę, modernizację i prace remontowe miejskiej infrastruktury drogowej.

SZLACHECTWO ZOBOWIĄZUJE S.13

W Płaszowie trwa obecnie budowa domu kultury, choć w nieco innej lokalizacji niż zamierzano go wystawić pierwotnie. Początkowo miał on bowiem stanąć w miejscu rozebranego dworu płaszowskiego, a zatem na terenie, który jest dziś niewielkim zagajnikiem pomiędzy placem zabaw osiedla mieszkaniowego przy ul. Nowohuckiej, a garażami na osiedlu Zadworze. Autorem analizy na łamach „Głosu” jak zwykle niezawodny Maciej Mieziak.

KONCERTY W KOŚCIOŁACH „TRZYNASTKI” S. 16

Rada Dzielnicy XIII Podgórze zaprasza na cykl koncertów organizowanych w zimie na terenie naszej „Trzynastki”. Przyglądamy się ofercie kulturalnej na sezon zimowy 2022/2023 podsumowując kilka konkretnych propozycji dla wszystkich zainteresowanych

ZNAMY ZWYCIĘSKIE PROJEKTY TEGOROCZNEJ EDYCJI BUDŻETU OBYWATELSKIEGO!

W okresie jesienno-zimowym mieszkańcy co roku poznają zwycięzców kolejnych edycji konkursu Budżetu Obywatelskiego. Decyzją krakowian w tym roku łącznie będzie realizowanych 185 projektów, w tym 13 ogólnomiejskich oraz 172 zadania dzielnicowe.

BUDŻET OBYWATELSKI 2022 W LICZBACH

W tegorocznej edycji złożonych zostało 862 wniosków, z czego 693 o charakterze dzielnicowym i 169 o charakterze ogólnomiejskim. Pod głosowanie zostało poddanych 93 projekty ogólnomiejskie i 465 dzielnicowych.

Najważniejsze zagadnienie związane z całym projektem to frekwencja. Organizatorom zależy, by jak najwięcej mieszkańców Krakowa brało czynny udział w dysponowaniu środkami, które mają wpłynąć na poprawę komfortu życia każdego z nas. W tym roku swój głos oddało nieco ponad czterdzieści sześć tysięcy obywateli (46 095 osób). W tej liczbie prawie czterdzieści trzy tysiące to głosy ważne (42 965 to głosy).

Stacjonarne głosowanie odbywało się w rekordowej liczbie 150 punktów, które były czynne przez cały okres głosowania. Podobnie jak w roku ubiegłym, preferowanym sposobem głosowania był jednak ten elektroniczny. Internauci (nazywani przez Biuro Budżetu Obywatelskiego w rozmowie z Redakcją "e-obywatelami") oddali łącznie 25 998 głosów, czyli o prawie sześć tysięcy więcej niż w formie tradycyjnej. Jak sygnalizuje Zespół Referatu ds. Partycypacji i Dialogu, forma stacjonarna pozostaje najpopularniejszym sposobem głosowania dla seniorów, dzieci i młodzieży do 15 roku życia. Najbardziej aktywną grupą mieszkańców biorącą udział w głosowaniu były osoby pomiędzy 36 a 45 rokiem życia (11 779 głosów) oraz te w przedziale od 26 do 35 roku (10 038 głosów).

"TRZYNASTKA" W PROJEKTOWEJ CZOŁÓWCE

We wszystkich dzielnicach będzie realizowanych łącznie 172 projektów wskazanych przez obywateli Miasta. Najwięcej zadań z budżetu zostanie wykonanych w dwóch dzielnicach - Podgórze oraz Krowodrza, w których środki budżetowe pomogą w realizacji aż 14 wyjątkowych inicjatyw. Po drugiej stronie skali znajdują się Łagiewniki i Borek Fałęcki - tam wsparte zostanie jedynie 5 projektów na poziomie dzielnicowym. Ciekawa sytuacja w kontekście wyłaniania projektów zasługujących na wsparcie

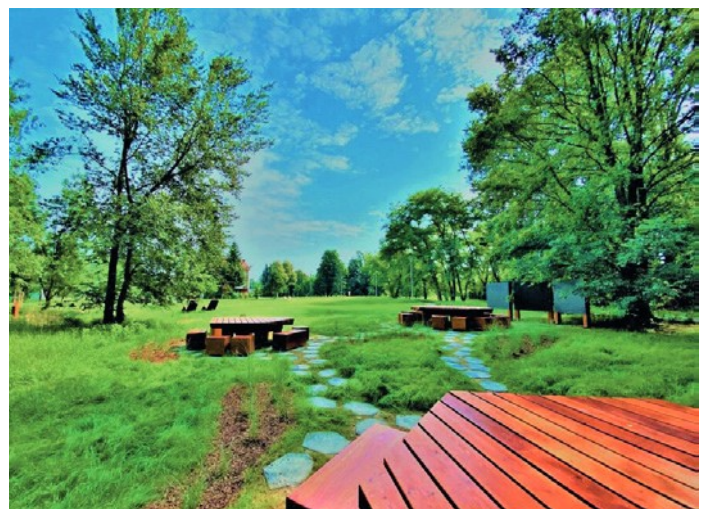
zdaniami obywateli miała miejsce w dzielnicy XIV Czyżyny. Obywatele "Czternastki" oddali po tyle samo głosów na dwa projekty, co postawiło organizatorów przed wyraźnym dylematem - który projekt umieścić wyżej na liście (kolejność na liście decyduje w końcu o wsparciu finansowym). Jak rozwiązano tę zagwozdkę? Podczas oficjalnej konferencji prasowej, zgodnie z regulaminem BO, realizatorzy tegorocznej edycji ogłosili, że regulamin przewiduje taką sytuację - jeżeli dwa lub więcej projektów poddanych głosowaniu otrzyma tę samą liczbę punktów, o ich kolejności na liście decyduje publiczne losowanie.

PROJEKTY DZIELNICOWE DLA XIII

Lista zwycięzców z "Trzynastki" jest długa, bo tak jak sygnalizujemy w statystykach miejskich Dzielnica Trzynasta przoduje pod względem inicjatyw realizowanych w tegorocznej edycji. Serca mieszkańców oddających głosy w tym roku podbił projekt "Zalew Bagry - kontynuacja zagospodarowania". Projekt uzyskał 4188 punktów, co oznacza, że podwoił rezultat drugiego najbardziej popularnego w "Trzynastce" pomysłu. Mieszkańcy zdecydowali o przekazaniu na ten cel kwoty 300 tysięcy złotych. Kolejne projekty z czołówki dzielnicowej to: "Zieleń na Plac Bohaterów Getta!", "Po - Covidova Integracja Społeczna", "ROLKOWISKO FREESTYLE PŁASZÓW", "Sportowa Myśliwska", "Podgórski Tajemniczy Ogród (Ogród Społeczny)" oraz akcja "OKO, UCHO, RĘKA, NOS - każdym zmysłem pocuj coś!". Projekt ogrodu społecznego jest jednocześnie rekordzistą pod względem finansowania - Budżet Obywatelski wesprze realizację zawrotną kwotą 472500 złotych. Kolejne zwycięskie projekty to „Dalszy rozwój stadionu na Parkowej”, „Turniej Piłkarski „Dzieci Nadzieję Świata”, „Jedynie dożynki w Krakowie na osiedlu Przewóz”.

NIEWIELKIE KWOTY - OGROMNA POMOC

W otoczeniu wielkich dofinansowań i projektów infrastrukturalnych warto wyróżnić inicjatywy na poziomie Dzielnicy Trzynastej, które odpowiadają punktowo na istotne potrzeby i ułatwiają życie mieszkańcom bez konieczności obciążania budżetu. Jak na konferencji prasowej podkreślali organizatorzy tegorocznej edycji - reagowanie na doraźne potrzeby mieszkańców, które najlepiej znają oni sami to jeden z głównych celów całego programu. Przykładem inicjatyw, które nie kosztują więcej niż kilkadziesiąt tysięcy złotych, a które zostały uznane przez mieszkańców jako konieczne do realizacji są - "Dzielnicowy pilates i zajęcia nordic walking" (realizowany przy wsparciu na poziomie nieco ponad 13 tysięcy złotych), "Tablica informacyjna w Parku Stacja Wisła" (10,5 tysiąca złotych wsparcia), "Pokazy Filmów Ukraińskich w Kinie Paradox" (14,5 tysiąca złotych wsparcia) oraz "Spragnieni nowych książek - zakup nowości do Filii nr 46" (łącznie 11 tysięcy złotych wsparcia finansowego z BO).

PROJEKTY OGÓLNOGMIJSKIE "SZCZĘŚLIWA TRZYNASTKA"

Liczba 13 pojawia się w tegorocznej edycji także w kontekście projektów miejskich - właśnie tyle inicjatyw zyskało poparcie mieszkańców kwalifikujące pomysł do realizacji. Kto zwyciężył? Liderem zestawienia pod względem poparcia został projekt "Posadźmy drzewa na Rynku Głównym!". Obywatele zdecydowali o finansowaniu inicjatywy na poziomie 1 520 000 złotych. Pozostałe projekty to: "Kraków zrywa z betonem - II edycja", "Park Białe Morza", "Zabawa w Schronisku dla Zwierząt", "Zatrzymaj powódź - sprzęt przeciwpowodziowy dla Strażaków", "SZYB-CIEJ TRAMWAJEM!", "Nowości w Twojej bibliotece", "NA RATUNEK! Zakup 15 zewnętrznych AED", "ŁĄCZYMY PARKI 2", "Szkoła 142 - zmodernizujmy plac zabaw" oraz "Domki dla Jeży w Krakowie!". Uwagę mieszkańców Podgórza przykuje jednak zapewne ostatni w kolejności publikacji, a drugi pod względem wysokości dofinansowania projekt, czyli "Zagospodarowanie Bagrów - kontynuacja". Dzięki wsparciu zarówno na poziomie dzielnicowym jak i ogólnomiejskim możemy ze spokojem powiedzieć, że okolica Zalewu Bagry oraz mieszkańcy Podgórza to jedni z głównych wygranych tej edycji. Zdecydowana większość projektów ogólnomiejskich w tym roku obejmuje swoim geograficznym działaniem także mieszkańców Podgórza - udoskonalenie trakcji tramwajowej, instalacja zewnętrznych aparatów ratujących życie AED czy plany pokrycia wybranych części miasta domkami dla jeży to wszystko projekty, których beneficjentami będą bezpośrednio podgórscy mieszkańcy (i oczywiście podgórskie jeże!).

ZIELEŃ I EKOLOGIA NIEKWESTIONOWANYM LIDEREM!

Jeśli chodzi o kategorie najczęściej wybieranych projektów w trakcie głosowania, to podobnie jak w latach ubiegłych nie ma zaskoczenia, gdyż ponad 34 proc. to zadania z obszaru zieleni i ochrony środowiska, 25 proc. wniosków wybranych zostało z puli szeroko rozumianej kultury, a 16 proc. to sport i infrastruktura sportowa. Te obszary pojawiały się także najczęściej już na etapie składania projektów, a wygrane projekty w "Trzynastce" dokładnie to obrazują. Poprzednie edycje tylko utwierdzają ten trend, można w tym miejscu przypomnieć projekty takie jak "Zieloną Parkową", "Saski Park Kieszonkowy", "Ogrody Podgórze" czy też "Baśniowy Ogród".

■ fot. Budżet Obywatelski dla Miasta Krakowa 2022

ŚPIEWAJĄCO W ROCZNICĘ NIEPODLEGŁOŚCI! ZACZĘŁO SIĘ W PODGÓRZU!

11 listopada to w całej Polsce okres świętowania odzyskania Niepodległości. Z tej okazji warto przypominać wyjątkową rolę wydarzeń, które odbywały się na przełomie października i listopada roku 1918 w Podgórzu!

ZACZĘŁO SIĘ U NAS!

Zgodnie z tradycją, obchody rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej rozpoczęły się w Podgórzu w piątek, 28 października, przed budynkiem magistratu (znany każdemu mieszkańcowi Dzielnicy adres - Rynek Podgórski 1) złożeniem przez przedstawicieli władz miasta i dzielnicy kwiatów pod tablicą pamiątkową, poświęconą podgórskim legionistom poległym za ojczyznę. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz lokalnych, samorządowych, delegacje podgórskich szkół i mieszkańcy.

Następnie na placu Niepodległości oficjalne uroczystości rozpoczął sygnał trąbkowy oraz symboliczne wciągnięcie na maszt polskiej flagi (w miejsce flagi zaborcy). Po wystąpieniach przybyłych gości zostały złożone kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym walkę wyzwolenczą żołnierzy pod dowództwem por. Antoniego Stawarza – stojącym w miejscu dawnych austriackich koszar. Potem wszyscy zgromadzeni wysłuchali programu artystycznego przygotowanego przez uczniów IV LO im. Tadeusza Kościuszki oraz Szkoły Muzycznej I i II st. im. Bronisława Rutkowskiego.

SYMFONICZNIE I W ZGODZIE Z DUCHEM EPOKI

Największe obchody na terenie Dzielnicy Trzynastej odbyły się w pierwszą listopadową niedzielę o 15:00. Plenerowe widowisko zatytułowane „Niepodległość zaczęła się w Podgórzu” było po-

fol. Szymon Turcza

łączeniem koncertu z elementami rekonstrukcji historycznej. Soliści operowi, Magdalena Niedbała-Solarz (mezzosopran) i Piotr Kwinta (baryton) wykonali wspólnie znane pieśni patriotyczne, m.in. takie jak: „Rota”, „Maszerują strzelcy”, „Rozsumiały się wierzby płaczące”, „Przybyli ułani pod okienko”, „O mój rozmarynie”, „Rozkwitały pąki białych róż”, „Czerwone maki na Monte Casino”, czy „Pierwsza brygada”.

Towarzyszyła im kilkudziesięcioosobowa Krakowska Młoda Filharmonia – Chór i Orkiestra Symfoniczna ZPSM im. M. Karłowicza w Krakowie, pod batutą Tomasza Chmiela (za przygotowanie chóru odpowiadał Marek Kluza) oraz Bocheński Chór Kameralny Salt Singers (działający przy Miejskim Domu Kultury w Bochni, przygotowanie chóru: Maciej Kozłowski).

Krótki rys historyczny wydarzeń sprzed wieku przedstawili Lidia Jazgar oraz Piotr Piecha. Natomiast dzięki Grupie Rekonstrukcji Historycznej 1. Pułku Piechoty I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego w Krakowie, wszyscy goście wydarzenia mogli przenieść się w czasie do 1918 r. i zostać naocznym świadkiem wydarzeń, które zapoczątkowały zwycięską walkę o niepodległość naszego kraju. Rekonstruktorzy w tradycyjnych strojach

2023

STYCZEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

LUTY

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	1	2	3	4	5

MARZEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

STYCZEŃ

1 N	Nowy Rok
2 Pn	
3 Wt	
4 Śr	
5 Cz	
6 Pt	Trzech Króli
7 Sb	
8 N	
9 Pn	
10 Wt	
11 Śr	
12 Cz	
13 Pt	
14 Sb	
15 N	
16 Pn	
17 Wt	
18 Śr	
19 Cz	
20 Pt	
21 Sb	Dzień Babci
22 N	Dzień Dziadka
23 Pn	
24 Wt	
25 Śr	
26 Cz	
27 Pt	
28 Sb	
29 N	
30 Pn	
31 Wt	

LUTY

1 Śr	
2 Cz	
3 Pt	
4 Sb	
5 N	
6 Pn	
7 Wt	
8 Śr	
9 Cz	
10 Pt	
11 Sb	
12 N	
13 Pn	
14 Wt	Walentynki
15 Śr	
16 Cz	Thusty Czwartek
17 Pt	
18 Sb	
19 N	
20 Pn	
21 Wt	Ostaki
22 Śr	Popielec
23 Cz	
24 Pt	
25 Sb	
26 N	
27 Pn	
28 Wt	

MARZEC

1 Śr	
2 Cz	
3 Pt	
4 Sb	
5 N	
6 Pn	
7 Wt	
8 Śr	Dzień Kobiet
9 Cz	
10 Pt	Dzień Mężczyzn
11 Sb	
12 N	
13 Pn	
14 Wt	
15 Śr	
16 Cz	
17 Pt	
18 Sb	
19 N	
20 Pn	Pierwszy Dzień Wiosny
21 Wt	
22 Śr	
23 Cz	
24 Pt	
25 Sb	
26 N	Zmiana czasu na letni
27 Pn	
28 Wt	
29 Śr	
30 Cz	
31 Pt	

LIPIEC						
Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

SIERPIEŃ						
Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

WRZESIEŃ						
Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

LIPIEC						
1 Sb	2 N	3 Pn	4 Wt	5 Śr	6 Cz	7 Pt
8 Sb	9 N	10 Pn	11 Wt	12 Śr	13 Cz	14 Pt
15 Sb	16 N	17 Pn	18 Wt	19 Śr	20 Cz	21 Pt
22 Sb	23 N	24 Pn	25 Wt	26 Śr	27 Cz	28 Pt
29 Sb	30 N	31 Pn				

SIERPIEŃ						
1 Wt	2 Śr	3 Cz	4 Pt	5 Sb	6 N	7 Pn
8 Wt	9 Śr	10 Cz	11 Pt	12 Sb	13 N	14 Pn
15 Wt	16 Śr	17 Cz	18 Pt	19 Sb	20 N	21 Pn
22 Wt	23 Śr	24 Cz	25 Pt	26 Sb	27 N	28 Pn
29 Wt	30 Śr	31 Cz				

WRZESIEŃ						
1 Pt	2 Sb	3 N	4 Pn	5 Wt	6 Śr	7 Cz
8 Pt	9 Sb	10 N	11 Pn	12 Wt	13 Śr	14 Cz
15 Pt	16 Sb	17 N	18 Pn	19 Wt	20 Śr	21 Cz
22 Pt	23 Sb	24 N	25 Pn	26 Wt	27 Śr	28 Cz
29 Pt	30 Sb					

GRUDZIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1 N
2 Pn
3 Wt
4 Śr
5 Cz
6 Pt
7 Sb
8 N
9 Pn
10 Wt
11 Śr
12 Cz
13 Pt
14 Sb
15 N
16 Pn
17 Wt
18 Śr
19 Cz
20 Pt
21 Sb
22 N
23 Pn
24 Wt
25 Śr
26 Cz
27 Pt
28 Sb
29 N
30 Pn
31 Wt

1 Pt	
2 Sb	
3 N	
4 Pn	
5 Wt	
6 Śr	Dzień Świętego Mikołaja
7 Cz	
8 Pt	
9 Sb	
10 N	
11 Pn	
12 Wt	
13 Śr	
14 Cz	
15 Pt	
16 Sb	
17 N	
18 Pn	
19 Wt	
20 Śr	
21 Cz	
22 Pt	Pierwszy Dzień Zimy
23 Sb	
24 N	Wigilia
25 Pn	Boże Narodzenie
26 Wt	Boże Narodzenie
27 Śr	
28 Cz	
29 Pt	
30 Sb	
31 N	Sylwester

2023

KWIECIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

MAJ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

CZERWIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

KWIECIEŃ

1 Sb	Prima Aprilis
2 N	Niedziela Palmowa
3 Pn	
4 Wt	
5 Śr	
6 Cz	Wielki Czwartek
7 Pt	Wielki Piątek
8 Sb	Wielka Sobota
9 N	Wielkanoc
10 Pn	Poniedziałek Wielkanocny

MAJ

1 Pn	Międzynarodowe Święto Pracy
2 Wt	Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej
3 Śr	Święto Konstytucji 3 Maja
4 Cz	
5 Pt	
6 Sb	
7 N	
8 Pn	
9 Wt	
10 Śr	
11 Cz	
12 Pt	
13 Sb	
14 N	
15 Pn	
16 Wt	
17 Śr	
18 Cz	
19 Pt	
20 Sb	
21 N	
22 Pn	
23 Wt	
24 Śr	
25 Cz	
26 Pt	Dzień Matki
27 Sb	
28 N	Zielone Świątki
29 Pn	
30 Wt	
31 Śr	

CZERWIEC

1 Cz	Dzień Dziecka
2 Pt	
3 Sb	
4 N	
5 Pn	
6 Wt	
7 Śr	
8 Cz	Boże Ciało
9 Pt	
10 Sb	
11 N	
12 Pn	
13 Wt	
14 Śr	
15 Cz	
16 Pt	
17 Sb	
18 N	
19 Pn	
20 Wt	
21 Śr	Pierwszy Dzień Lata
22 Cz	
23 Pt	Dzień Ojca
24 Sb	
25 N	
26 Pn	
27 Wt	
28 Śr	
29 Cz	
30 Pt	

epoki odtworzyli m.in. wymowną scenę szycia kokardek w barwach narodowych dla pierwszych żołnierzy Polski Niepodległej, która miała miejsce w willi Marii Wisłockiej (obecnie pl. Lasoty 3) oraz brawurowe, bezkrwawe przejście austriackich koszar przy ul. Kalwaryjskiej przez płk. Stawarza i jego żołnierzy. Od samego początku części artystycznej patriotyczna muzyka i sztandarowe pieśni epoki przeplatały się z opowieścią historyczną. Wydarzenie zgromadziło tłumy. Reżyserką i autorką scenariusza widowiska patriotycznego jest Lidia Jazgar. Konsultantem historycznym projektu był Tomasz Jamróz-Piłsudski.

Z KART HISTORII - NIEPODLEGŁOŚĆ W PODGÓRZU

Warto przypomnieć powód całego zamieszania, czyli historię prezentowaną w trakcie listopadowej imprezy. Powstanie Polskiej Komisji Likwidacyjnej oraz klęska wojsk państw centralnych na frontach I wojny światowej stała się dla wszystkich sygnałem do działania. Dla zwycięstwa były ważne nie tylko polityczne zabiegi na salonach w Wiedniu, ale i zaangażowanie różnorodnych warstw społecznych: m.in. żołnierzy, pracowników z miast i wsi, kolejarzy, harcerzy, młodzieży szkolnej i akademickiej. Szykowano się na wyswobodzenie Krakowa spod władzy austriackiej.

Wszystkich powstrzymywała jednak obecność w mieście dwunastotysięcznego austriackiego garnizonu wojskowego, która niosła ze sobą ryzyko eskalacji walk, zniszczenia Krakowa i ofiar wśród cywilów. Jedyną nadzieją na sukces wydawała się być działalność konspiracyjna i zbudowany przez nią efekt zaskoczenia.

1 września 1918 roku por. Antoni Stawarz wraz z kompanią zameldował się w koszarach krakowskich, które wówczas znajdowały się w Podgórzu, przy ulicy Kalwaryjskiej. Tam objął dowództwo plutonu ciężkich karabinów maszynowych. Do założonej wcześniej przez Stawarza siatki konspiracyjnej, składającej się z ppor. Ignacego Śnigowskiego, ppor. Jana Banacha i licznych kolejarzy, dołączył plutonowy Zapart, a nieco później prawie wszyscy podoficerowie i żołnierze Polscy w obu podgórskich batalionach (drugi znajdował się przy ul. Wielickiej). Dzięki zdobytym przez brata i szwagra Stawarza kontaktom, udało mu się nawet umówić z Badziochem – miejscowym przywódcą grupy dezertorów i cywili napadających na austriackie transporty kolejowe, żeby jego ludzie zdobywali więcej broni i amunicji na rzecz wyzwolenia Polski.

Wiadomość o rozbrojeniu Austriaków w Pradze i powstaniu Czechosłowacji zmotywowała Stawarza do zamknięcia eta-

pu przygotowań konspiracyjnych i przystąpienia do aktywnych działań. W nocy z 29 na 30 października 1918 r. Stawarz poszedł do swojej gospodyni Marii Wisłockiej i poprosił ją o przygotowanie (na następny dzień) kilkuset biało-czerwonych kokardek oraz jednej czapki legionowej, a sam skierował się do stacji Płaszów, gdzie umówił się z Badziochem na całkowitą gotowość jego uzbrojonych ludzi na rano. Kolejnym punktem programu Stawarza było wysłanie depechy do wszystkich stacji Galicji, że w Krakowie powstał już polski rząd. Rozkazał, żeby wszystkie pociągi, które były już w drodze, przekierowywano do Krakowa, a bez jego zgody nie wysyłano nic kolejną. To spowodowało natychmiastowe rozbrojenie Austriaków i przejście komend przez najstarszych stopniem polskich oficerów.

Nad ranem porucznik wrócił do koszar podgórskich, gdzie umówił się z wyznaczoną grupą żołnierzy na zasadzkę, po czym zarządził alarmową zbiórkę batalionu bez broni. Batalion podzielił na Słowian oraz Niemców i Austriaków, żeby rzekomo „wy tłumaczyć przyczynę alarmu w językach narodowych”. Następnie Stawarz zwrócił się ze swoją przemową do tych drugich i oznajmił im powstanie Polskiej Republiki, a żołnierze zaangażowani w zasadzkę skierowali swoją broń w ich stronę, tłumiąc tym samym w zarodku opór Niemców i Austriaków. Obietnica wyrwania się z wojennej zawieruchy i bezpiecznego powrotu do domu przekonywała każdego do pokojowego poddania się. Następnie, między godz. 10.00 a 11.30 żołnierze Stawarza rozbroili Austriaków pełniących wartę na odwachu na Rynku Głównym. Nadeszła orkiestra kolejowa, odegrała hymn Polski i szereg innych narodowych pieśni. Zwalono orła austriackiego, a jego miejsce zajęła chorągiew Stowarzyszenia Młodzieży Rzemieślniczej „Gwiazda” i to był pierwszy od lat polski sztandar nad polską wartą.

■ fot. Centrum Kultury Podgórze

W TROSCE O UTRZYMANIE DRÓG I ZIELENI

Koniec roku sprzyja podsumowaniom i oceną tego, co udało nam się w mijającym roku dokonać. Niespełna milion dwieście tysięcy złotych – tyle w tegorocznym budżecie Rady Dzielnicy XIII Podgórze przeznaczone zostało na budowę, modernizację i prace remontowe miejskiej infrastruktury drogowej. To blisko 36% całości budżetu będącego w dyspozycji radnych.

Zarząd Dróg Miasta Krakowa realizując wnioski radnych dzielnicy i mieszkańców wyremontował kilka ważnych ciągów komunikacyjnych. Komisje odbiorowe inwestora w obecności radnych dzielnicy dokonały odbioru między innymi:

- remontu ul. Smolki na odcinku od ul. Kalwaryjskiej do ul. Zamoyskiego
- remontu ul. Krzywda na odcinku od ul. Strycharskiej do ul. Wodnej
- remontu parkingu przy ul. Koziej
- remontu chodnika na ul. Strycharskiej na odcinku od ul. Krzywda do ul. płk. R. Kuklińskiego

Do wykonania pozostały jeszcze prace związane z remontem nakładkowym części ulicy Bugaj i Bagrowej. Zakończenie tych prac planowane jest w pierwszej dekadzie grudnia.

Znaczną część tych środków, bo około 110 000 zł pochłonęło opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji o ZRID dla planowanego zadania inwestycyjnego związanego z rozbudową ul. Lipskiej – bocznej od ul. Myśliwskiej do ul. Lipskiej - głównej. Zadanie to jako przedsięwzięcie wieloletnie ujęte zostało w Wieloletniej Prognozie Finansowej ze wskazaniem zakończenia etapu projektowania w 2023 roku.

Upływający rok to również plany i prace związane z modernizacją oświetlenia ulicznego. Prace remontowo-modernizacyjne poprzedzone opracowaniem niezbędnej dokumentacji projektowej obejmowały między innymi: zainstalowanie nowych masztów wraz z okablowaniem. Nowe oświetlenie zamontowano na ulicach Husarskiej. Do wykonania jest jeszcze montaż nowych słupów na ul. Pańskiej. W planach była również wymiana starych opraw na nowe, energooszczędne typu LED na ul. Łuczniaków oraz montaż oświetlenia drogowego na ul. Mieczników. Niestety z winy wykonawcy zadania te nie będą wykonane w tym roku. Mamy nadzieję, że uda się je zrealizować za rok.

Równolegle z realizacją bieżących zadań, Rada Dzielnicy rozpoczęła procedurę przygotowania nowych inwestycji poprzez opracowanie w 2023 roku dokumentacji projektowej dla: budowy oświetlenia drogi łączącej ul. Golikówka z wałami Wiślanymi, budowy oświetlenia dojazdu do Przedszkola nr 57 przy ul. Kutrzeby, wykonania przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ulic Krasickiego i Orawskiej oraz opracowania dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji o ZRID dla dwóch zadań: Budowa drogi bocznej – ul. Golikówka a także Przebudowa ul. Batki. Planowane przedsięwzięcia są przedsięwzięciami wieloletnimi, zostały wykazane w Wieloletniej Prognozie Finansowej i Wieloletnim Programie Inwestycyjnym z terminem realizacji w roku 2023 i w latach kolejnych.

Troska o zieleńce, skwery i ogródki jordanowskie niezmiennie jest jednym z naszych priorytetów. W mijającym roku Rada na realizację w/w zadań przeznaczyła kwotę blisko 334 000zł. W ramach tych środków prowadzona była bieżąca pielęgnacja zieleni a także przygotowano dokumentację projektową:

- zagospodarowania terenu zielonego przy ul. Pańskiej – w oparciu o przygotowany projekt zadanie będzie realizowane w 2023 roku z połączenia środków Budżetu Obywatelskiego oraz środków Dzielnicy
- zagospodarowania terenu zielonego przy skrzyżowaniu ul. Płaszowska/ Paproci - zadanie ujęte Wieloletniej Prognozie Finansowej, ze wskazaniem okresu realizacji w 2024 roku oraz dofinansowano realizację inwestycji
- rewitalizacja terenu zielonego przy ul. Golikówka

Przedstawiona w paru zdaniach tegoroczna działalność Rady w obszarze infrastruktury drogowej i zieleni będzie kontynuowana w przyszłym roku.

Planowany jest w tym zakresie między innymi: remont ul. Krakusa na odcinku od ul. Józefińskiej do ul. Limanowskiego, remont ul. Dauna od ul. Gipsowej do ul. Kamińskiego, remont ul. Józefińskiej na odcinku od ul. Lwowskiej do ul. Limanowskiego oraz wiele innych prac potrzebnych mieszkańcom różnych części naszej dzielnicy. O szczegółach dotyczących realizacji poszczególnych projektów będziemy informować na bieżąco.

■ Iwona Praczyńska
Radna Dzielnicy XIII Podgórze

SZLACHECTWO ZOBOWIĄZUJE

W Płaszowie trwa obecnie budowa domu kultury, choć w nieco innej lokalizacji niż zamierzano go wystawić pierwotnie. Początkowo miał on bowiem stanąć w miejscu rozebranego dworu płaszowskiego, a zatem na terenie, który jest dziś niewielkim zagajnikiem pomiędzy placem zabaw osiedla mieszkaniowego przy ul. Nowohuckiej, a garażami na osiedlu Zadworze.

Pierwotnie zakładano, że placówka kultury powstanie w budynku dawnych zabudowań dworskich, jednak stan techniczny obiektu, jego parametry a szczególnie wysokość pomieszczeń wykazały, iż nie spełnia on norm i oczekiwań co do funkcjonalności na proponowaną nową funkcję. Po uzgodnieniach i uzyskaniu odpowiednich decyzji w 2008 roku „dwór” został rozebrany a równocześnie przystąpiono do opracowania koncepcji na podstawie której powstał projekt budowlany nowego budynku spełniającego oczekiwania co do planowanej funkcji domu kultury, którego architektura nawiązywała do starego budynku. Niestety sytuacja finansowa Budżetu Miasta w kolejnych latach wstrzymała moż-

liwość realizacji oczekiwanej przez mieszkańców Płaszowa inwestycji.

Przetarg na budowę został ogłoszony dopiero w roku 2016, po zapewnieniu środków w Budżecie Miasta Krakowa i WPF, niestety w trakcie prowadzonego postępowania okazało się że na działkach przeznaczonych pod realizację pojawiły się roszczenia byłych właścicieli, co skutkowało przerwaniem postępowania przetargowego. Po sprawdzeniu gdzie można wybudować Dom Kultury w Płaszowie okazało się że działka miejska znajdująca się kilkadziesiąt metrów dalej a w planie miejscowym przeznaczona pod usługi granicząca bezpośrednio z terenami przyszłego Parku Rzecznego Ogród Płaszów daje możliwości zrealizowania tej inwestycji co obecnie trwa.

Wielu ludzi codziennie mija ten teren, nie zdając sobie sprawy z bogatej przeszłości oraz wartości kulturowych tego miejsca. A przecież zarówno ul. Zadworze, jak i sąsiednia ul. Gumńska (od „gumno” – nazwa miejsca gdzie młócono i przechowywano zboże) wzięły swój początek właśnie od znajdującego się tutaj dworu, który rozebrano w 2008 r.

Z zabudowań dworskich ocalał jedynie solidny, kamienny, spichlerz przy ul. Koszykarskiej 29, którego białe wykonane z wapiennej kostki ściany, zdecydowanie odcinają się od nowoczesnej zabudowy sąsiednich bloków. On także do niedawna był ruiną, ale szczęśliwie w ostatnich latach znalazł się jakiś inwestor, który przywrócił mu dawny blask.

Pora może i teraz postawić tu – podobnie jak przy dawnym cmentarzu cholerycznym przy ul. Przewóz – informacyjną tablicę, która objaśni co to za obiekt, a przy okazji przypomni też dzieje płaszowskiego dworu, a także i samego Płaszowa.

Bo przecież pierwsza wzmianka o znajdującym się tu majątku pochodzi z czasów Bolesława Wstydlivego, a więc tego samego władcy, który w 1257 r. lokował Kraków. W wydanym przez Niego trzy lata wcześniej dokumencie, pochodzącym z 1254 r., dowiadujemy się, że Płaszów stanowił własność klasztoru Panien Zwierzynieckich czyli sióstr norbertanek z krakowskiego Salwatora. Zakonnikom podarował te tereny w 1176 r. rycerz Lasota z rodu Awdańców, a zatem z tej rodziny, która była też w posiadaniu całego Wzgórza Lasoty, na którym stoi Kopiec Kraka.

W nieco ponad sto lat później, w 1287 r., norbertanki utraciły część Płaszowa, a pod koniec XIII w. cała wieś znalazła się w ręku rodu Rawiczów. To właśnie oni pieczętowali się Panną w koronie siedzącą na niedźwiedziu, która dziś stanowi herb Płaszowa.

Dlaczego w późniejszym czasie, mając do wyboru herby różnych właścicieli Płaszowa zdecydowano się właśnie na ten znak rodowy? Być może dlatego, że przez całe stulecia Płaszów był osadą w lesie. Zatem Panna jadąca na niedźwiedziu jak najbardziej pasowała na herb.

Od ostatniego z rodu Rawiczów, Warsza z Michowa, Płaszów odkupił rycerz Gniewosz z Dalewic. W XIV w. część wsi była własnością prywatną, a druga należała do klasztoru oo. cystersów w Koprzywnicy. Zaś okalający wieś las należał do króla. W 1421 r. król Władysław Jagiełło przeniósł Płaszów z prawa polskiego na niemieckie, co w praktyce oznaczało większą swobodę dla ich mieszkańców, zmniejszenie danin, no i oczywiście większy samorząd.

W siedem lat później król kupił tą wieś od rodziny Gniewoszów. W tych czasach Płaszów został przyłączony do parafii Bożego Ciała na Kazimierzu i należał tam aż do wybudowania w latach 30. XX w. kościoła Serca Jezusowego przy obecnej ul. Saskiej.

Aż do I rozbioru, czyli do 1772 r., wieś należała do króla. Tutejsi mieszkańcy byli zwolnieni z wielu świadczeń, ale musieli zbierać siano, czyścić stawy, których było tu aż siedem, płacić podatki

i dzierzawy oraz – jako mieszkańcy lasu zbierać żołędzie, które w dawnych czasach były w zimie podstawową karmą dla świń. Możemy sobie tylko wyobrazić ileż było tutaj wielkich dębów, skoro mogli spłacać taką daninę.

Tutejszy folwark król puszczał w dzierzawę. W ten sposób trafił on do m.in. gen. Marcina Kątskiego, który jako dowódca artylerii uczestniczył we wszystkich kampaniach wojennych Jana III Sobieskiego. A szczególnie odznaczył się w 1683 r., kiedy to udało mu się wciągnąć armaty na zalesiony stok Lasu Wiedeńskiego, czym przyczynił się do słynnego zwycięstwa pod Wiedniem.

Po nim Płaszowem zarządzał Wojciech Mazurkiewicz – klucznik zamku wawelskiego, który wystawił tutaj w 1687 r. niewielki browar. Tenże Mazurkiewicz pochodził z pleszowskiego rodu Mazurków i widać tak kochał swoje rodzinne miejsce, że odkupił tutejsze włości od Ścieżorów (potomkiem tego rodu jest dr hab. Tomasz Ścieżor z Politechniki Krakowskiej, autor książki „Historyczny Prokocim – monografia wsi podkrakowskiej XIV – XX w.”) oraz folwark Leśniowszczyzna od księdza Jerzego Leśniowskiego.

Po śmierci Mazurkiewicza jego synowie sprzedali majątek rodzinie Stockich i oo. karmelitom z Wesołej. Część gruntów rodzina musiała też zwrócić – po długim procesie – gminie płaszowskiej. W XVIII w. tutejsze czynsze, płacone wikariuszom katedralnym, szły na utrzymanie chorągwi pułkownika Dąbrowskiego. Na terenie wsi były wtedy dwa dwory. Jeden należał do Andrzeja Michała Morsztyna z Raciborska, kasztelana sądeckiego, a drugi do pana Gozdowskiego. W tym czasie docięto resztę dębów, o czym mówi wzmianka: „Resztę tych lasów alias Dębów wycięto i w tym miejscu już teraz pobudowali się poddani królowscy”.

W 1787 r. w Płaszowie znajdowały się dwa dwory, Pierwszy należał do Wodzickich i znajdował się przy gościńcu niepołomickim. A drugi do Michała Ujejskiego. Zaś w 1820 r. były w Płaszowie już trzy folwarki. Pierwszy, który znajdował się przy ul. Niwy, należał do Jana Żychonia. Drugi był własnością Ujejskich. Trzeci nazywał się Berszcz.

Rodzina Żychoniów posiadała także dwie sąsiednie wsie Przewóz i Rybitwy. A gdy ich ród podupadł to majątki te przejął Aleksander Korab Zdzieński. Rodzina Zdzieńskich jest niezwykle zasłużona dla Podgórze. To właśnie oni ufundowali pozłocenie wielkiego ołtarza w głównej podgórskiej świątyni czyli kościele św. Józefa. Zaś na Starym Cmentarzu Podgórskim znajdował się ich okazały grobowiec, który jednak nie dotrwał do naszych czasów.

To właśnie w nim była także pochowana Agnieszka Jałbrzykowska – nauczycielka, która przez 52 lata prowadziła pierwszą szkołę żeńską na Podgórzu. Za co w 1887 została, jako pierwsza kobieta na terenie obecnego Krakowa (Kraków i Podgórze były wtedy osobnymi miastami), mianowana Honorową Obywatelką Miasta Podgórze.

W tym czasie, gdy Agnieszka Jałbrzykowska została Honorową Obywatelką Miasta przeprowadzono spis, według którego w Płaszowie Wielkim znajdowało się 127 domów zamieszkałych przez 750 mieszkańców. Zaś w oddzielnym od niego obszarze Lasówki (zwanym też „Ugory”) Płaszowie Małym – 22 domy i 131 mieszkańców.

Natomiast w zakolu Wisły w posiadłości Aleksandra Zdzieńskiego znajdował się jego dwór oraz zabudowania gospodarcze i 6 domów zamieszkałych przez 80 osób.

Aleksander Korab Zdzieński zmarł w swoim płaszowskim dworze w dniu 1 października 1876 r. w 84 roku życia. Tu wcześniej w 1855 r. zmarła też jego żona, Marianna z Żychoniów oraz trójka dzieci: córka Sydonia (1846), syn Celestyn (1858) i drugi

syn Fortunat (1871).

Po rodzinie Zdzieńskich dobra płaszowskie przejęła rodzina Czeczów, którzy byli też właścicielami Biezanowa. A, że znajdujący się tam dwór, w porównaniu ze skromnym dworem płaszowskim, był iście pańską rezydencją, na dodatek otoczoną wspaniałym, dobrze prowadzonym ogrodem, to Czeczowie woleli być tam. Choć oczywiście bywali także w swoich płaszowskich dobrach, chociażby po to by przypilnować prac polowych i sprządać stan swojego majątku. Byli bowiem wspaniałymi, nie bojącymi się wprowadzać nowych rozwiązań gospodarzami, a ponadto mieli szczęście w interesach oraz głęboki zapal do spraw społecznych i dobroczynności.

Rodzina ta wywodziła się od austriackiego generała Johana Czetscha, który był zarządcą rumuńskiej Besarabii i tam też został pochowany. To właśnie on za zasługi otrzymał szlachectwo z przydomkiem „de Lindenwald” („z Lipowego Lasu”) którym posługiwali się jego potomkowie, w tym Karol Czecz de Lindenwald, który w 1879 r. stał się właścicielem Biezanowa, a wkrótce potem także i Płaszowa.

Karol Czecz de Lindenwald był posłem na sejm, starostą wielickim i vice prezesem Towarzystwa Rolniczego. Ukończył studia agronomiczne w Zurychu, praktykował w Czechach i majątku hr. Artura Potockiego w Krzeszowicach. Był – jak wspomnieliśmy – wspaniałym gospodarzem, wieloletnim prezesem Hodowców Czerwonego Bydła. A przede wszystkim znakomicie zdawał sobie sprawę jakie zmiany czekają wielkie gospodarstwa w związku z przeprowadzanym przez władze austriackie uwłaszczeniem chłopów. To też w sposób zdecydowany przestawiał swój majątek z gospodarki rolnej na przemysłową.

Wyjątkowa sytuacja przydarzyła mu się właśnie w Płaszowie. Otóż władze Cesarstwa Austro-Węgier zaplanowały w stworzenie kanału, który łączyłby Wisłę i Dunaj, co wymagało utworzenie w Krakowie wielkiego portu rzeczno-górnego. Z trzech lokalizacji za najlepszą uznano Płaszów, tyle, że w tym czasie Płaszów nie wchodził w skład miasta Krakowa tylko raczej był jakby przedmieściem Podgórze. Na dodatek naturalnym kierunkiem rozbudowy Podgórze były właśnie tereny położone na wschód od miasta, a więc właśnie Płaszów. Zatem od decyzji gminy Płaszów oraz właściciela terenu dworskiego, Karola Czecza de Lindenwalda, zależał zarówno los Krakowa jak i Podgórze. Zdając sobie z tego sprawę początkowo zarówno władze gminy Płaszów, jak i Karol Czecz odrzucili złożoną w 1904 r. propozycję Krakowa, by przyłączyli się do tego miasta.

Jednak korzyści, które płynęły z powstania portu na terenie gminy były zbyt wielkie i w 1910 r. zarówno gmina, jak i sam Czyż wyrazili swoją zgodę. I dopiero wtedy można było wcielić w rzeczywistość wizję „Wielkiego Krakowa”. A Podgórzu nie pozostało nic poza przyłączeniem się do grodu Kraka, co nastąpiło w 1915 r. Karol Czecz już tego nie dożył. Zmarł wkrótce po złożeniu swojego podpisu pod aktem przyłączenia gminy płaszowskiej do Krakowa.

Ostatecznie w 1912 r. (dokument przyłączenia Płaszowa do Krakowa musiały potwierdzić władze we Lwowie), w dniu 1 lutego 1912 r. 4.88 km2 obszarów gminy Płaszów i 2.84 km2 gruntu dworskiego włączono do Krakowa.

■ Maciej Mieziński

■ fot. Elżbieta Chytkowska

INWESTUJEMY W OŚWIATĘ ...

Jednym z podstawowych zadań Rady Dzielnicy jest wspieranie zlokalizowanych na jej terenie placówek oświatowych w zakresie bieżących remontów i wyposażenia. Pod naszą „opieką” znajduje się sześć szkół podstawowych (w tym trzy jako zespoły szkolno-przedszkolne) i pięć przedszkoli (plus dwie filie). W przeważającej części mieszczą się one w wiekowych budynkach, mających od pięćdziesięciu do stu lat, wymagających znacznych nakładów zarówno co do stanu samego budynku, jak i pomieszczeń dydaktycznych.

Z tego powodu wielkość środków przeznaczanych przez Radę dla placówek oświatowych stanowi drugą co do wielkości pozycję w budżecie Dzielnicy 13. Od początku naszej kadencji kwota ta systematycznie wzrasta i w mijającym roku osiągnęła wartość ponad osiemset pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Wielkość środków przyznawanych przez Radę Dzielnicy poszczególnym placówkom wynika z propozycji przedstawionych przez Komisję Edukacji. Komisja Edukacji bardzo wnikliwie i szczegółowo porównuje i analizuje informacje na temat stanu i potrzeb placówek, zgromadzone po ich corocznym wiosennym przeglądzie, na którym Dyrektorzy jednostek przedstawiają najpilniejsze potrzeby.

Przyznawane kwoty zależą od stanu technicznego budynku, stanu pomieszczeń dydaktycznych i wielkości placówki. W bieżącym roku największe środki - 200 tys. złotych otrzymała Szkoła Podstawowa nr 29 (ul. Dembowskiego) na kompleksowy remont kolejnych sal dydaktycznych. Jest to kontynuacja rozpoczętego w roku poprzednim sukcesywnego remontu pomieszczeń dydaktycznych. Kwotę 150 tys. złotych przeznaczono dla Zespołu Szkół nr 1 (ul. Myśliwska). To największa w naszej dzielnicy szkoła (Zespół Szkolno-Przedszkolny), z dużymi potrzebami na bieżące utrzymanie. Kontynuujemy również remont sal dydaktycznych w Szkole Podstawowej nr 29 (ul. Krasickiego) - 100 tys. złotych. Znaczne środki otrzymał też Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 15 (ul. Goszczyńskiego) - 115 tys. złotych, ze względu na konieczność adaptacji budynku dla przyjęcia uczniów z czasowo zamkniętej szkoły na ul. Grochowej (powstaje tam nowy budynek szkolny).

Jako działaczom samorządowym przyświeca nam zasada „dziura w moście nie ma barw partyjnych”. Podobnie myślą radni wybrani do Rady Miasta z naszej dzielnicy – pani Małgorzata Kot, Alicja Szczepańska, panowie Jacek Bednarz i Artur Buszek.

Należą oni do różnych formacji politycznych, ale chętnie pomagają w zdobyciu dodatkowych środków z budżetu Miasta. Współpraca z nimi układa się od początku kadencji bardzo dobrze a co najważniejsze - efektywnie. W bieżącym roku zapewnił środki w wysokości 2,8 mln złotych (remonty w: SP 26 – 1700 tys. zł, SP 29 – 500 tys. zł i Przedszkolu 92 – 600 tys. zł). Dzięki ich staraniom powstaje nowy budynek szkolny na ul. Grochowej. Prowadzone są działania w celu znalezienia nowej lokalizacji dla przedszkola nr 129 z ul. Wielickiej. Rozpoczęły się również wstępne prace nad projektem wybudowania żłobka przy Przedszkolu nr 92-filia na ul. Krzemionki. Mamy nadzieję, iż dzięki naszym staraniom i staraniom radnych miejskich, po zakończeniu naszej kadencji pozostawimy substancję podgórskich placówek oświatowych w znacznie lepszej kondycji.

■ Mirosław Szczygieł
Zastępca przewodniczącego
Rady Dzielnicy XIII Podgórze

■ Fot. Tomasz Walkiewicz

KONCERTY W KOŚCIOŁACH "TRZYNASTKI"

Rada Dzielnicy XIII Podgórze zaprasza na cykl koncertów organizowanych w zimie na terenie naszej "Trzynastki". Jak propozycje koncertów opisuje Beata Bednarz, każdy występ to kilkadziesiąt minut muzyki pełnej ciepła, wspaniałych brzmień i nastrojowego klimatu, która zatrzyma zasłuchaną widownię w radosnej, odświeżonej i absolutnie niezwykłej atmosferze nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia. Na co warto zwrócić uwagę w sposób szczególny?

"ŚWIĄTECZNIE" W SZERSZYM GRONIE

4 grudnia o godzinie 16:00 odbędzie się koncert Beaty Bednarz "Świątecznie" - wszystkich zainteresowanych zapraszamy pod Kamieniołom im. Jana Pawła II przy Kościele św. Józefa na Rynek Podgórski. Artystka to absolwentka i jednocześnie wieloletnia pedagog wydziału jazzu Akademii Muzycznej w Katowicach, która swobodnie porusza się po bardzo wielu gatunkach muzycznych. Beata Bednarz śpiewa już ponad 35 lat, najbardziej kojarzona jest z nurtem Gospel. To laureatka i regularny gość wielu festiwali muzycznych jako muzyk sesyjny.

GÓRY NA ZAMÓWIENIE - W PODGÓRZU

18 grudnia o godzinie 19.00 Rada Dzielnicy zaprasza na koncert kolęd w wykonaniu zespołu „HURDA” Jana Karpiela Bułecki. Wykonawca to muzyk multiinstrumentalista, architekt, ale przede wszystkim popularyzator folkloru Górali Podhalańskich.

Współpracował z kilkoma filharmoniami, kwartetem Zbigniewa Namysłowskiego, Zbigniewem Preisnerem i Piotrem Rubikiem. To także szanowany i znany juror wielu festiwali folklorystycznych w Polsce i zagranicą. Jan Karpiel-Bułecka z zespołem swoją magiczną muzyką nawiązującą do polskich gór oczaruje publiczność, która zgromadzi się 18 grudnia w Kościele Parafialnym św. Kingi przy ul. Siemomysła 37.

Szczegóły na temat wydarzeń znajdują się na stronie Centrum Kultury Podgórze, w mediach społecznościowych CKP oraz wykonawców. Oba opisane wyżej koncerty są darmowe, a możliwość wstępu ogranicza jedynie liczba miejsc dostępnych w kościołach. Serdecznie zapraszamy.

■ Iwona Wernikowska
Dział Organizacji Imprez i Edukacji
Centrum Kultury Podgórze

ELENI - KONCERT KOŁĘD W KINIE KIJÓW

Tradycyjne i te napisane specjalnie dla niej, a wszystkie wyjątkowe i stanowiące nieodłączny element magicznej, bożonarodzeniowej atmosfery. Już niebawem, podczas świątecznego koncertu organizowanego przez Centrum Kultury Podgórze, będzie można usłyszeć najpiękniejsze kolędy i pastorałki w wykonaniu wyjątkowej artystki Eleni. Wydarzenie odbędzie się 20 grudnia 2022 r. (wtorek), o godz. 18.00 w Kinie Kijów (al. Krasińskiego 34). Rada Dzielnicy XIII zachęca do wspólnego świętowania.

Tej polskiej wokalistki greckiego pochodzenia z pewnością nie trzeba nikomu przedstawiać. Dla porządku można jedynie wspomnieć, że Eleni (właściwie Helena Dzoka) jest obecna na muzycznej scenie od blisko pół wieku. Pierwszą płytę długogrającą – zatytułowaną „Po słonecznej stronie życia” – nagrała z zespołem Prometheus w 1977 r. Cztery lata później ukazał się jej debiutanci solowy album „Ty – jak niebo, ja – jak obłok”. Łącznie nagrała ponad 20 płyt, z których osiem osiągnęło status złotych, a dwie okryły się platyną – w tym ta z tradycyjnymi polskimi kolędami w jej wykonaniu. Do jednych z najpopularniejszych utworów artystki należą również napisane specjalnie dla niej pastorałki takie jak „Maleńka przyszła miłość”, „Raduj się dzisiaj”, czy „Tam gdzie Ty, Jezu Malusieńki”. Wszystkie będzie można usłyszeć podczas świątecznego koncertu Eleni, organizowanego przez Centrum

Kultury Podgórze, który odbędzie się 20 grudnia br. (wtorek), o godz. 18.00 w Kinie Kijów (al. Krasińskiego 34).

Bilety na wydarzenie „Eleni – koncert kolęd” można kupić online na ckpodgorza.pl lub osobiście w siedzibie głównej Centrum Kultury Podgórze (ul. Sokolska 13). Regularna cena biletu to 40 zł. Dla posiadaczy kart lojalnościowych CKP (karty Podgórze w Kulturze lub Karty Seniora CKP) dostępne są bilety rabatowe, w cenie 30 zł.

